

ФОРЕНЗИК АУДИТ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ТОРГОВЕЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

©2019 СЕМЕНЕЦЬ А. О.

УДК 657.6(045)

JEL: M42

Семенець А. О. Форензик аудит як ефективний засіб антикризового управління торговельною діяльністю

У статті запропоновано ввести в облікову теорію поняття «форензик аудит», під яким слід розуміти процес вивчення звітності та господарських операцій компанії з метою розробки заходів з реагування, управління та запобігання шахрайству на підставі експертного судження. Враховуючи напрацювання науковців, доведено, що форензик аудит не є відокремленим засобом контролю економіко-правових аспектів господарської діяльності, тому спеціалісти з форензик аудиту мають володіти комплексними знаннями у сфері: бухгалтерського обліку і аудиту; економічних та фінансових злочинів; сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; психології та інших соціальних наук; криміналістики та девіантології. У результаті порівняння основних ознак зовнішнього аудиту, внутрішнього контролю та форензик аудиту (як елементу системи внутрішнього аудиту) доведено, що форензик аудит є перспективним і використовується для визначення аномалій шляхом встановлення відповідності подій фінансовій стратегії та моделювання відхилень прогнозованих результатів від базової фінансової стратегії. Дослідження мети форензик аудиту, його суб'єкта, об'єктів, нормативної бази, періодичності проведення та інших суттєвих характеристик запропоновано виконувати на підприємствах торгівлі в рамках повноважень відділу внутрішнього аудиту. З метою запобігання проблемам, пов'язаним з посяганням на майно торговельного підприємства та його неналежним використанням, а також для збору доказів щодо вже здійснених порушень запропоновано використовувати розроблений алгоритм ідентифікації економічних злочинів у системі форензик аудиту.

Ключові слова: внутрішній аудит, форензик аудит, зовнішній аудит, внутрішній контроль, економічні злочини, шахрайства, торговельні підприємства, алгоритм ідентифікації економічних злочинів.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-4-280-287>

Рис.: 3. Табл.: 2. Бібл.: 18.

Семенець Аліна Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку, аудиту та економічного аналізу, Харківський інститут фінансів Київського національного торговельно-економічного університету (пер. Плетньовський, 5, Харків, 61003, Україна)

E-mail: 55557777alina@gmail.comORCID: <http://orcid.org/0000-0003-2948-6238>Researcher ID: <http://www.researcherid.com/I-2672-2018>SPIN: <http://elibrary.ru/5044-1751>

УДК 657.6(045)

JEL: M42

UDC 657.6(045)

JEL: M42

Семенець А. А. Форензик аудит как эффективное средство антикризисного управления торговой деятельностью

В статье предложено ввести в учетную теорию понятие «форензик аудит», под которым следует понимать процесс изучения отчетности и хозяйственных операций компании с целью разработки мероприятий по реагированию, управлению и предотвращению мошенничества на основании экспертного суждения. С учетом наработок ученых доказано, что форензик аудит не является обособленным средством контроля экономико-правовых аспектов хозяйственной деятельности, поэтому специалисты по форензик аудиту должны обладать комплексными знаниями в сфере: бухгалтерского учета и аудита; экономических и финансовых преступлений; современных информационно-коммуникационных технологий, психологии и других социальных наук; криминалистики и девиантологии. В результате сравнения основных признаков внешнего аудита, внутреннего контроля и форензик аудита (как элемента системы внутреннего аудита) доказано, что форензик аудит является перспективным и используется для определения аномалий путем установления соответствия событий финансовой стратегии и моделирования отклонений прогнозируемых результатов от базовой финансовой стратегии. Исследование цели форензик аудита, его субъекта, объектов, нормативной базы, периодичности проведения и других существенных характеристик предложено выполнять на предприятиях торговли в рамках полномочий отдела внутреннего аудита. С целью предотвращения проблем, связанных с посягательством на имущество торгового предприятия и его ненадлежащим использованием, а также для сбора доказательств по уже свершившимся нарушениям предложено использовать разработанный алгоритм идентификации экономических преступлений в системе форензик аудита.

Ключевые слова: внутренний аудит, форензик аудит, внешний аудит, внутренний контроль, экономические преступления, мошенничества, торговые предприятия, алгоритм идентификации экономических преступлений.

Semenets A. O. Forensic Audit as an Efficient Means of Crisis Management of Trading Activities

The article proposes to introduce into the accounting theory the concept of «forensic audit», which should be understood as the process of studying company's reporting and economic operations in order to develop measures to respond, manage and prevent fraud on the basis of expert judgement. In view of the scholars' developments it is proved that forensic audit is not a separate means of control of economic-legal aspects of economic activity, therefore specialists in forensic audit should have complex knowledge in the spheres of: accountance and auditing; economic and financial crimes; modern information-communication technologies, psychology and other social sciences; criminology and deviantology. As a result of comparison of the main features of external audit, internal control and forensic audit (as an element of system of internal audit), it is proved that forensic audit is perspective and can be used to identify anomalies by establishing compliance of events of financial strategy and modeling deviations of the predicted results from the basic financial strategy. Research on the purpose of forensic audit, its subject, objects, normative base, periodicity of conducting and other essential characteristics is proposed to be performed at trading enterprises within terms of the authority of internal audit department. In order to prevent problems related to infringement of property of a trading enterprise and its improper use, as well as to collect evidence on the already accomplished violations, it is suggested to use the developed algorithm of identification of economic crimes in the system of forensic audit.

Keywords: internal audit, forensic audit, external audit, internal control, economic crimes, fraud, trading enterprises, algorithm of identification of economic crimes.

Fig.: 3. Tabl.: 2. Bibl.: 18.

Рис.: 3. Табл.: 2. Библ.: 18.

Семенец Алина Александровна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри учета, аудита и економічного аналізу, Харківський інститут фінансов Київського національного торговельно-економічного університету (пер. Плетневський, 5, Харків, 61003, Україна)
E-mail: 55557777alina@gmail.com
ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-2948-6238>
Researcher ID: <http://www.researcherid.com/I-2672-2018>
SPIN: <http://elibrary.ru/5044-1751>

Semenets Alina O. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting, Auditing and Economic Analysis, Kharkiv Institute of Finance of the Kyiv National University of Trade and Economics (5 Pletnovskiy Ln., Kharkiv, 61003, Ukraine)
E-mail: 55557777alina@gmail.com
ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-2948-6238>
Researcher ID: <http://www.researcherid.com/I-2672-2018>
SPIN: <http://elibrary.ru/5044-1751>

Ефективно діюча на підприємстві система внутрішнього аудиту є запорукою успішного здійснення корпоративного управління, один із найважливіших аспектів якого пов'язаний з фінансовим наглядом. Разом з тим, кількість фінансових махінацій, які постійно здійснюються суб'єктами господарювання різних організаційно-правових форм і форм власності, ставить під сумнів ефективність традиційних контрольних заходів у боротьбі з шахрайством та економічною злочинністю. Так, згідно з дослідженням компанії Pricewaterhouse Coopers, приблизно кожна третя організація у світі (36%) за 2015–2016 рр. зіткнулася з різними видами шахрайства [1]. За даними звіту Міжнародної організації професіоналів з розслідування шахрайства (ACFE) «Report to the Nations 2018», втрати від корпоративного шахрайства за зафіксованими випадками зі 125 країн склали більше, ніж 7 млрд дол. США [2]. Серед основних напрямів шахрайства (141) виділено незаконне привласнення активів (89%), корупцію (38%), перекручування показників фінансової звітності.

В Україні за результатами дослідження 2018 р. жертвами економічних злочинів за останні два роки стали 59% вітчизняних компаній порівняно із середнім рівнем у 43% у 2016 р. [3, с. 251]. Хабарництво та корупція залишаються одними із основних видів економічних злочинів, негативний вплив яких зазнають українські організації – 73% респондентів відповіли, що їхні організації стали жертвами випадків хабарництва та корупції протягом останніх двох років. До п'ятірки найбільш поширених видів економічних злочинів та шахрайства також входять: незаконне привласнення майна, шахрайство у сфері закупівель, шахрайство у сфері управління персоналом і кіберзлочини. 12% респондентів зазначили, що збитки їхніх організацій досягли від 1 млн дол. США до 50 млн дол. США, а значна кількість стверджує, що від економічних злочинів та шахрайства найбільше постраждали їхня репутація/бренд, відносини з бізнес-партнерами та взаємодія з регуляторами [1]. За твердженням радника юридичної фірми «Sayenko Kharenko» С. Смірнова, сума збитків підприємств України внаслідок лише зареєстрованих випадків шахрайства кожного року тільки зростає. У 2016 р. це було близько 6 млрд дол., а у 2017 р. – уже 7,3 млрд дол. [4]. Найпоширеніші види економічних злочинів в Україні за період з 2016 по 2018 рр. наведено на рис. 1.

Постають питання і стосовно ефективності процедур зовнішнього аудиту в частині виявлення економічних злочинів на підприємствах України. Все частіше ставиться під сумнів здатність існуючої моделі фінансової звітності (навіть складеної за міжнародними стандартами) забезпечити розумний фінансовий нагляд і визнання потенціалу бухгалтерського обліку для створення нового підходу до нівелювання ризиків [5, с. 501]. Зовнішні аудиторі не мають доступу до персональних даних суб'єкта господарювання, що не дозволяє проаналізувати внутрішні комунікації з метою виявлення об'єктів, чутливих до шахрайства [6]. Ситуація ускладнюється ще й тим, що товарні операції підприємств торгівлі практично завжди розглядаються як найбільш ризикові та найпривабливішими, після грошових коштів, об'єктами для здійснення протиправних дій (крадіжок, шахрайств) [7, с. 125]. Подолання означених проблем сприятиме запровадження на підприємствах торгівлі інструментів форензік аудиту, який базується на практиці судово-бухгалтерського обліку та є найкращим засобом зменшення фінансових зловживань.

Поняття «форензік» походить від англійського "forensic" – «судовий» [8] і вперше було застосовано в 1946 р. у роботі М. Пелубета [9]. Сучасні дослідження причин і факторів виникнення внутрішньокорпоративного шахрайства в більшості своїй ґрунтуються на роботі Е. Сазерленда, який в 1939 р. увів поняття *white «collar crime»* – так званий злочин «білих комірців» – незаконні дії корпорацій і їх вищих посадових осіб з використанням службового становища [10]. Сьогодні під терміном «форензік» зазвичай розуміється діяльність, спрямована на виявлення та врегулювання спірних ситуацій з фінансових, правових та інших питань, а також економічне розслідування дій співробітників і організацій, що суперечать законодавчим актам та іншим принципам [11].

Різними авторами даються свої визначення терміна «форензік». Так, Т. Ю. Климко ототожнює поняття «форензік» з розслідуванням [3, с. 252]. Г. В. Соломіна зазначає, що форензік – це ефективний інструмент, спрямований на дослідження всіх потоків інформації всередині підприємства, а також взаємодії із зовнішніми сторонами, такими як клієнти, постачальники, якими регулюють органи, інвестори, та іншими зацікавленими особами. У результаті

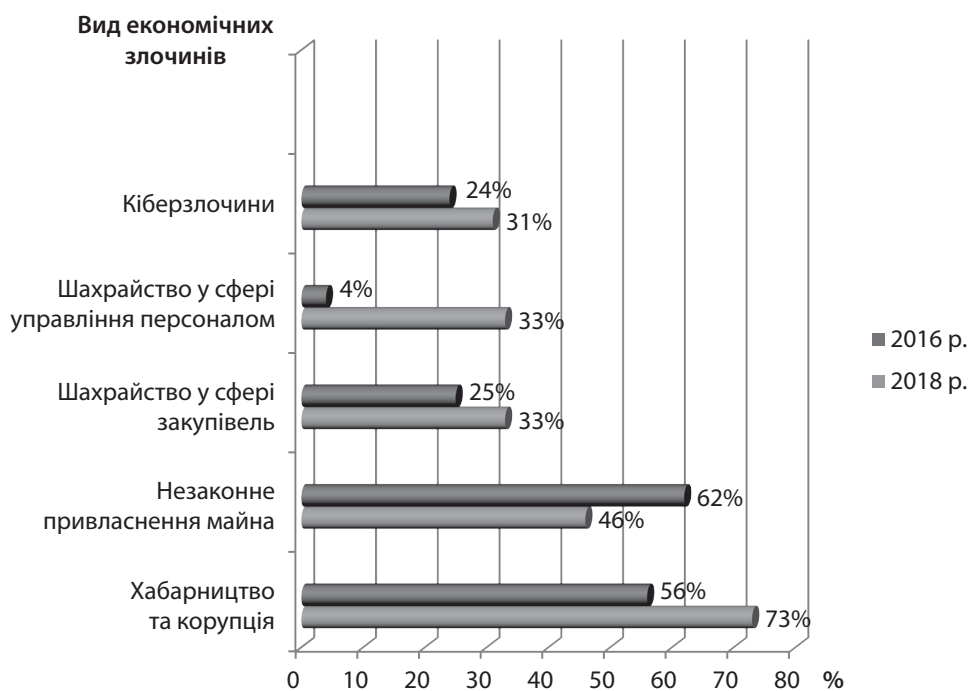

Рис. 1. Найпоширеніші види економічних злочинів у 2016–2018 рр.

цього оцінюється якість існуючих зв'язків, яке вони можуть створювати підґрунтя для виникнення шахрайства, а також готуються пропозиції з регулювання процесу обміну інформацією [12, с. 147]. Г. Стівенсон і Д. Крамблей під терміном «форензик» розуміють діяльність, спрямовану на виявлення, аналіз і врегулювання ситуацій, при наявності між сторонами розбіжностей з питань, що містять у собі значні економічні ризики [13]. Деякі зарубіжні автори вважають, що форензик – це сукупність незалежних ініціативних послуг, що надаються власникам або раді директорів компаніями різних організаційно-правових форм – аудиторськими, консалтинговими та іншими спеціалізованими компаніями [14]. С. С. Чернявський, О. Є. Користін, В. А. Некрасов наголошують, що форензик є послугою з виявлення та зменшення ризиків виникнення шахрайства, незаконних дій та неетичної поведінки у сфері господарської діяльності [15, с. 12]. О. І. Пацула зазначає, що основною метою даного виду діяльності є виявлення загроз шахрайства, збір доказів за фактом виявленого порушення і (або) встановлення винних осіб [16, с. 142].

Багатьма авторами, у тому числі й закордонними, форензик розглядається як комплекс наук різних сфер (бухгалтерського обліку, судових експертиз, психології та ін.) [17]. Дійсно, застосовуючи методологічний інструментарій обліку, контролю, аналітичних розрахунків, анкетувань та співбесід з персоналом і контрагентами, форензик аудит здійснює моніторинг фінансово-господарської діяльності організації з метою виявлення неправомірних дій працівників або третіх осіб, пов'язаних з посяганням

на фінансові ресурси організації [18]. Тому в рамках даного дослідження вважаємо за доцільне ввести в облікову теорію поняття «форензик аудит», під яким слід розуміти процес вивчення звітності та господарських операцій компанії з метою розробки заходів з реагування, управління та запобігання шахрайству на підставі експертного судження про наявність фактів: порушення співробітниками і керівництвом компанії чинного законодавства; фальсифікації бухгалтерської та податкової звітності; випадків розкрадання або неналежного використання активів; корупції та зловживання повноваженнями; ризику шахрайства.

Завдяки поєднанню здобутків різних сфер діяльності форензик аудит є кращою економіко-криміналістичною стратегією виявлення звинувачень у шахрайських діях, оскільки ознаки фінансових злочинів можуть бути спочатку виявлені різними шляхами випадково, аудиторською перевіркою, аналізом даних, контролем і тестуванням, або проведенням перевірки на підставі простої підозри вищого керівництва організації [14]. Враховуючи напрацювання науковців, вважаємо за необхідне зауважити, що форензик аудит не є відокремленим засобом контролю економіко-правових аспектів господарської діяльності (рис. 2) і має використовувати надбання усіх суміжних наук. Тому спеціалісти з форензик аудиту мають володіти комплексними знаннями у сферах: бухгалтерського обліку і аудиту; економічних та фінансових злочинів; сучасних інформаційно-комунікаційних технологіях; психології та інших соціальних наук; криміналістики та девіантології.

Рис. 2. Взаємозв'язок форензик аудиту з іншими науками

Пошук місця форензик аудиту доцільно почати з порівняння його характеристик із ознаками інших контрольно-економічних служб, які традиційно виділяються в архітектурі системи управління торговельним підприємством (табл. 1). Серед основних відмінностей форензику від звичайного аудиту та інших видів контролю – відсутність чіткого алгоритму перевірки, спрямованість на захист бізнесу зсередини, недотримання презумпції достовірності інформації, використання будь-яких інструментів та інформації, побудова сценаріїв потенційного шахрайства, ініціатива проведення, процес і форма звітування за наслідками проведення форензику [16, с. 142].

Таким чином, порівнюючи зовнішній аудит, контроль та форензик аудит як елемент систем внутрішнього аудиту, слід відзначити, що форензик аудит є перспективним і використовується для визначення аномалій шляхом встановлення відповідності подій фінансовій стратегії та моделювання відхилень прогнозованих результатів від базової фінансової стратегії. Форензик аудит – це безперервний процес, який використовує специфічну технологію для виявлення підозрілих дій, що відбуваються в компанії або в її найближчому бізнес-середовищі. Натомість, зовнішні аудитори зосереджують увагу на теперішньому та минулому перевіряючи фінансову звітність у минулому фінансовому періоді, з метою визначення, яким чином були вчинені злочини.

Для розвитку методики форензик аудиту, вважає Г. В. Соломіна, необхідні інтенсивна взаємодія і співпраця незалежних аудиторів з керівництвом внутрішнього контролю, менеджментом суб'єкта господарювання загалом, а також з іншими співробітниками [12, с. 145]. Погоджуючись з автором, вважаємо за доцільне доповнити, що оскільки форензик аудит включає коригувальні та профілактичні заходи, спрямовані на виявлення, своєчасне попередження, розслідування й управління фактами шахрайства, його доцільно розглядати як супутню аудиту послугу. Дослідження мети форензик аудиту, його суб'єкта, об'єктів, нормативної бази, періодичності проведення та інших суттєвих характеристик дозволило дійти висновку про доцільність виконання на підприємствах торгівлі форензик функцій у рамках повноважень відділу внутрішнього аудиту.

Форензик аудит зосереджується на виявленні, інтерпретації та передачі даних про основні стратегічні економічні та звітні події. Тому можна стверджувати, що він заснований не лише на ретроспективній інформації про події, що відбуваються в господарсько-фінансовій діяльності підприємства, і не використовується виключно для надання аудиторської думки. Форензик перевірки легко пристосовуються до середовища бухгалтерського обліку, але враховують і потенційні події або навіть психологічні схильності до шахрайства. Залежно від фактів, які викликають сумніви, застосовуються різні методи й інструменти

Порівняльна характеристика критеріїв зовнішнього аудиту, внутрішнього контролю та форензик аудиту

№ з/п	Критерій порівняння	Зовнішній аудит	Внутрішній контроль	Форензик аудит
1	Нормативне регулювання	Міжнародні стандарти аудиту, закони, які регулюють ведення бухгалтерського обліку та аудиту, методичні рекомендації тощо	Внутрішні регламенти	Кримінальний, податковий, трудовий кодекси, кодекс про адміністративні правопорушення
2	Періодичність	Наприкінці звітного періоду	Регулярно	За необхідності, при виявленні фактів порушень
3	Мета	Підтвердження достовірності фінансової звітності	Вивчення фактичного стану активів підприємства	Виявлення та попередження махінацій та шахрайств
4	Суб'єкти проведення	Аудиторські фірми, зовнішні аудитори	Управлінський персонал	Внутрішні аудитори, фінансові експерти
5	Об'єкти перевірки	Фінансова звітність	Майно підприємства	Усі внутрішні процеси, діяльність, фінансові результати
6	Результати перевірок	Аудиторський висновок	Внутрішні звіти	Докази здійснення чи нездійснення шахрайств
7	Відносини із суб'єктом господарювання	Вертикальні	Вертикально-горизонтальні	Залежить від суб'єкта здійснення

форензик аудиту, найтипівішими з яких є: інтерв'ю зі співробітниками та контрагентами; аналіз даних усередині компанії (передусім бухгалтерських і фінансових); залучення юридичних консультантів, в яких є досвід супроводу форензик розслідувань; форензик ІТ-технології. Найвагоміші можливі ризики, що виникають в торговельній діяльності, можна об'єднати у три групи [4]:

- ✦ виявлення ознак і/або фактів шахрайства, змови, крадіжок, зловживань посадовим становищем тощо;
- ✦ виявлення та блокування спроб доступу до конфіденційної інформації, копіювання та виведення за межі компанії по всіх каналах;
- ✦ виявлення ознак і/або фактів маніпуляцій ринком, цінами, умовами постачання тощо.

Метод проведення форензик аудиту може залежати і від специфіки діяльності організації, галузі, в якій воно функціонує. Розуміючи специфіку роботи підприємства, також можна доповнити існуючу систему ризиків виникнення шахрайства та розвинути методику оцінки його рівня [12, с. 145]. Тому для розробки організаційних і методичних інструментів для здійснення форензик аудиту серед керівників обліково-економічних служб підприємств торгівлі різних торговельних форматів (загалом 57 суб'єктів господарювання) було проведено опитування щодо типів економічних злочинів, які виникали в їх діяльності та створювали загрози для підприємства (табл. 2).

Кожен з виявлених видів шахрайств потребує розробки відповідного організаційного та методич-

ного забезпечення для проведення ефективного форензик аудиту з метою нівелювання економічних злочинів на торговельних підприємствах. З метою запобігання проблем, пов'язаних з посяганням на майно торговельного підприємства і його неналежним використанням, а також збору доказів за вже здійсненими фактами доцільно використовувати розроблений алгоритм ідентифікації економічних злочинів у системі форензик аудиту (рис. 3).

ВИСНОВКИ

Використання розробленого алгоритму дозволить внутрішньому аудитору в процесі проведення форензик аудиту визначити, які економічні злочини можна врегулювати внутрішніми засобами; які необхідно включити в програму форензик аудиту та постійно тримати дії та події, що можуть призвести до порушень, під пильною увагою; а інформацію про які необхідно відразу передати в судово-слідчі органи. Періодичне проведення форензик аудиту відділом внутрішнього аудиту сприятиме забезпеченню економічної безпеки торговельного підприємства; дозволить вчасно визначити причинно-наслідковий зв'язок між випадками шахрайств і причинами, що їх викликали; виявляти та знижувати ризики виникнення шахрайства, незаконних дій і неетичної поведінки персоналу та контрагентів; оцінювати фінансові втрати, що виникають в результаті незаконного привласнення та розтрати активів, а також невідгідних для торговельного підприємства закупівель і продажів. ■

Ідентифікація економічних злочинів, які виникали в діяльності підприємств торгівлі

№ з/п	Види економічних злочинів	Відсоток респондентів, %			
		≥ 30	30-50	50-70	70 ≤
1	Незаконне привласнення майна			+	
2	Фальсифікація документів		+		
3	Кіберзлочини		+		
4	«Відмивання» коштів		+		
5	Ухилення від податків	+			
6	Інсайдерська торгівля	+			
7	Порушення прав інтелектуальної власності	+			
8	Шахрайство з боку клієнтів		+		
9	Хабарництво та корупція				+
10	«Відкати»				+
11	Корпоративне шпигунство		+		
12	Неетична корпоративна поведінка			+	

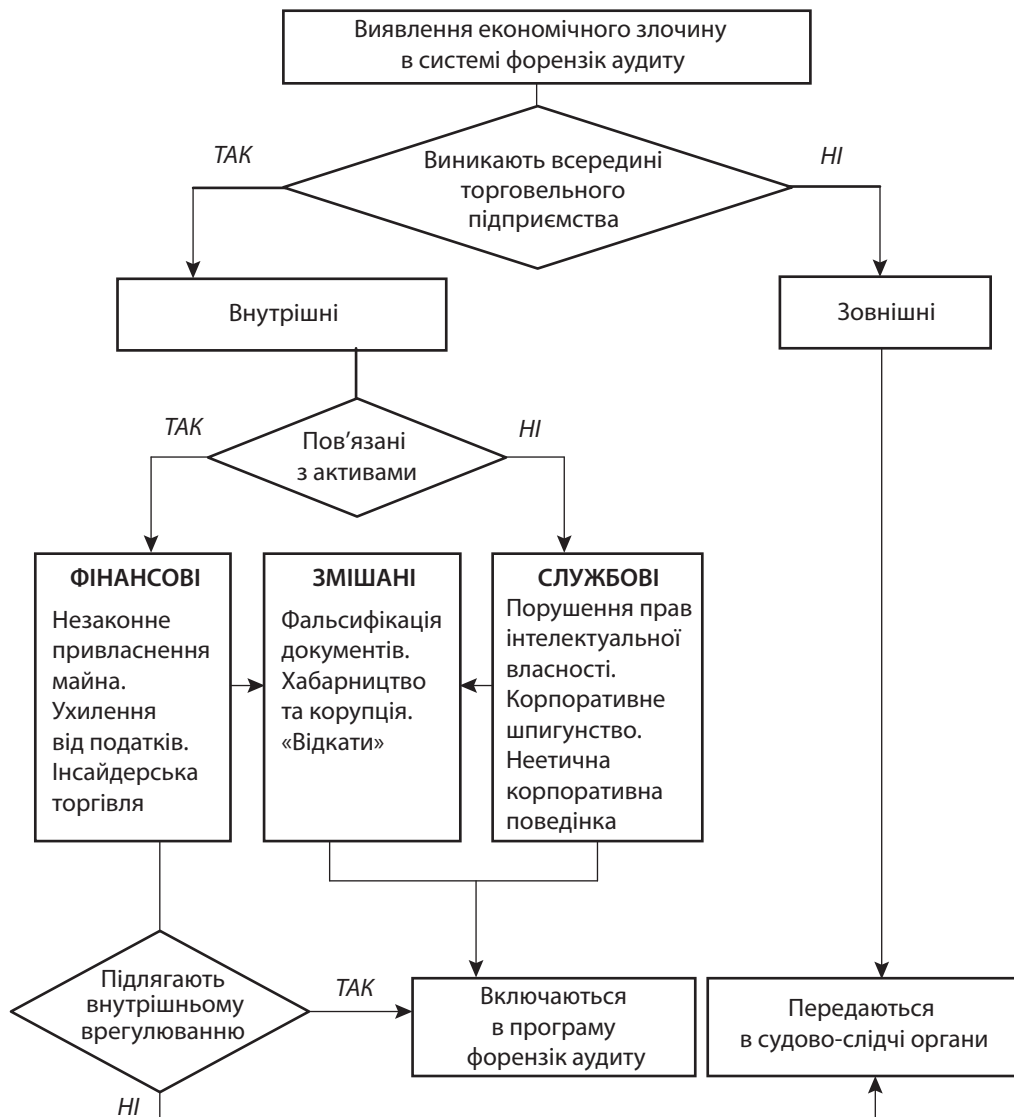

Рис. 3. Алгоритм ідентифікації економічних злочинів в системі форензик аудиту

ЛІТЕРАТУРА

1. Всемирный обзор экономических преступлений за 2016 г. URL: <https://www.pwc.by/ru/publications/other-publications/economic-crime-survey-2016.html>
2. Report to the Nations 2018. Global Study on Occupational Fraud and Abuse. URL: <https://s3-us-west-2.amazonaws.com/acfepublic/2018-report-to-the-nations.pdf>
3. **Климко Т. Ю., Мельник О. О.** Удосконалення роботи внутрішнього аудиту для запобігання фродів на підприємстві. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2015. Вип. 13. С. 251–254.
4. **Сидоренко Д.** Форензік як спосіб захисту бізнесу. *Юридична газета*. 25.04.2018. URL: <http://jur-gazeta.com/publications/events/forenzik-yak-sposib-zahistu-biznesu.html>
5. **Смірнова Л.** Аудит як засіб боротьби з шахрайством. *Економічний аналіз*. 2010. № 6. С. 501–502.
6. Форензік и аудит: две стороны медали. Карьера в «большой четвёрке». URL: <https://slide-share.ru/karera-v-bolshoj-chetvyorke-197574>
7. **Янчева Л. М., Крутова А. С., Нестеренко О. О.** Інформаційні системи управління товарорухом в роздрібній торгівлі: монографія. Харків: ХДУХТ, 2012. 272 с.
8. **Huber W.** et al. Forensic Accounting, Fraud Theory, and the End of the Fraud Triangle. *Journal of Theoretical Accounting Research*. 2017. Vol. 12. No. 2. P. 28–49.
9. **Mojsoska S., Dujovski N.** Recognizing of Forensic Accounting and Forensic Audit in the South-Eastern European Countries. *Journal of Eastern-European Criminal Law*. 2015. No. 2. P. 212–222.
10. **Ковбель А.** Форензік – что это и зачем? URL: <http://www.grushevskogo5.com/blog/forenzik-chto-eto-i-zachem/>
11. МЭБ-групп: мониторинг экономической безопасности. URL: <http://www.mebgroup.ru/forenzik-kontrol/>
12. **Соломіна Г. В.** Форензік – інструмент фінансового розслідування діяльності підприємства. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2018. Вип. № 2. С. 144–149.
13. **Stevenson G., Crumbley D.** Defining a Forensic Audit. *Journal of Digital Forensics, Security and Law*. 2009. Vol. 4. № 1. P. 61–80.
14. **Oyedokun G. E.** Forensic Investigation and Forensic Audit Methodology in a Computerized Work Environment. URL: https://www.researchgate.net/publication/315433931_Forensic_Investigation_and_Forensic_Audit_Methodology_in_a_Computerized_Work_Environment
15. Фінансові розслідування у сфері протидії легалізації злочинних доходів в Україні: методичні рекомендації / С. С. Чернявський, О. Є. Користін, В. А. Некрасов та ін. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. 164 с.
16. **Пацула О. І.** Форензік як інструмент забезпечення безпеки бізнесу // Управління системою економічної безпеки: від теорії до практики: збірник тез доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції (19 квітня 2019 р.). Львів: ЛьвДУВС, 2019. С. 140–143.
17. **Enofe A. O., Omagbon P. and Ehigiator F. I.** Forensic Audit and Corporate Fraud. *IARD International Journal of Economics and Business Management*. 2015. Vol. 1. No. 8. P. 55–64.
18. **Doan M. A., McKie D.** Financial investigations: Auditing research accounts of communication in business, investor relations, and public relations (1994–2016). *Public Relations Review*. 2017. Vol. 43. Issue 2. P. 306–313.

REFERENCES

- Cherniavskiy, S. S. et al. *Finansovi rozsliduvannia u sferi protydii lehalizatsii zlochynnykh dokhodiv v Ukraini: metodychni rekomendatsii* [Financial investigations in the area of combating the legalization of criminal incomes in Ukraine: methodical recommendations]. Kyiv: Nats. akad. vnutr. sprav, 2017.
- Doan, M. A., and McKie, D. "Financial investigations: Auditing research accounts of communication in business, investor relations, and public relations (1994–2016)". *Public Relations Review*, vol. 43, no. 2 (2017): 306-313.
- Enofe, A. O., and Omagbon, P. and Ehigiator F. I. "Forensic Audit and Corporate Fraud". *IARD International Journal of Economics and Business Management*, vol. 1, no. 8 (2015): 55-64.
- "Forenzik i audit: dve storony medalii. Karera v «bolshoy chetverke»" [Forensic and audit: two sides of the coin. Career in the Big Four]. <https://slide-share.ru/karera-v-bolshoj-chetvyorke-197574>
- Huber, W. et al. "Forensic Accounting, Fraud Theory, and the End of the Fraud Triangle". *Journal of Theoretical Accounting Research*, vol. 12, no. 2 (2017): 28-49.
- Klymko, T. Yu., and Melnyk, O. O. "Udoskonalennia roboty vnutrishnyoho audytu dlia zapobihannia frodiv na pidpriemstvi" [Improvement of internal audit work to prevent frods in the enterprise]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriia «Ekonomika i menedzhment»*, no. 13 (2015): 251-254.
- Kovbel, A. "Forenzik - chto eto i zachem?" [Forensic– what is it and why?]. <http://www.grushevskogo5.com/blog/forenzik-chto-eto-i-zachem/>
- "MEB-grupp: monitoring ekonomicheskoy bezopasnosti" [MES groups: monitoring economic security]. <http://www.mebgroup.ru/forenzik-kontrol/>
- Mojsoska, S., and Dujovski, N. "Recognizing of Forensic Accounting and Forensic Audit in the South-Eastern European Countries". *Journal of Eastern-European Criminal Law*, no. 2 (2015): 212-222.
- Oyedokun, G. E. "Forensic Investigation and Forensic Audit Methodology in a Computerized Work Environment". https://www.researchgate.net/publication/315433931_Forensic_Investigation_and_Forensic_Audit_Methodology_in_a_Computerized_Work_Environment
- Patsula, O. I. "Forenzik yak instrument zabezpechennia bezpeky biznesu" [Forensic as a tool for business security]. *Upravlinnia systemoiu ekonomichnoi bezpeky: vid teorii do praktyky*. Lviv: LvDUVS, 2019. 140-143.
- "Report to the Nations 2018. Global Study on Occupational Fraud and Abuse". <https://s3-us-west-2.amazonaws.com/acfepublic/2018-report-to-the-nations.pdf>
- Smirnova, L. "Audyty yak zasib borotby z shakhraistvom" [Audit as a means of combating fraud]. *Ekonomichnyi analiz*, no. 6 (2010): 501-502.
- Solomina, H. V. "Forenzik – instrument finansovoho rozsliduvannia diialnosti pidpriemstva" [Forensic – a tool of financial investigation of the company]. *Naukovyi visnyk Mukachivskoho derzhavnoho universytetu*, no. 2 (2018): 144-149.
- Stevenson, G., and Crumbley, D. "Defining a Forensic Audit". *Journal of Digital Forensics, Security and Law*, vol. 4, no. 1 (2009): 61-80.
- Sydorenko, D. "Forenzik yak sposib zakhystu biznesu" [Forensic as a way of protecting business]. *Yurydychna hazeta*. 25.04.2018. <http://jur-gazeta.com/publications/events/forenzik-yak-sposib-zahistu-biznesu.html>

ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ПИВНОЇ ІНДУСТРІЇ: ОБЛІКОВО-МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВИХ НАКЛАДНИХ З ПДВ

©2019 ЗІНКЕВИЧ А. В.

УДК 657
JEL: H21; M42

Зінкевич А. В. Оподаткування підприємств пивної індустрії: обліково-методичний аспект формування податкових накладних з ПДВ

У статті досліджено загальні та спеціальні умови оподаткування підприємств пивної галузі, висвітлено основні їх переваги та недоліки. Значну увагу приділено практиці та проблематиці оподаткування підприємств пивної галузі податком на додану вартість. Обґрунтовано сучасні особливості формування та реєстрації податкових накладних. Запропоновано методичні аспекти вдосконалення обліку та аудиту ПДВ на підприємстві галузі пивоваріння. Доведено, що для коректного проведення аналізу стану по розрахунках з ПДВ варто застосовувати рахунки авансів. Підприємствам пивної індустрії запропоновано використовувати структурно-логічну модель аудиту процедур формування та реєстрації податкових накладних з ПДВ з урахуванням критеріїв блокування податкових накладних податковими органами.

Ключові слова: податкова система, бухгалтерський облік, аудит податків, податок на додану вартість, податкова накладна, пивна галузь.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-4-287-293>

Рис.: 3. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 10.

Зінкевич Анастасія Володимирівна – аспірантка кафедри обліку та контролю в сфері публічного управління, Тернопільський національний економічний університет (вул. Львівська, 11, Тернопіль, 46020, Україна)

E-mail: nastyazin1987@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-9483-596X>

УДК 657
JEL: H21; M42

Зинкевич А. В. Налогообложение предприятий пивной индустрии: учетно-методический аспект формирования налоговых накладных по налогу на добавленную стоимость

В статье исследованы общие и специальные системы налогообложения предприятий пивной отрасли, освещены основные их преимущества и недостатки. Значительное внимание уделено практике и проблематике налогообложения предприятий пивной отрасли налогом на добавленную стоимость. Обоснованы современные особенности формирования и регистрации налоговых накладных. Предложены методические аспекты совершенствования учета НДС на предприятиях отрасли пивоварения. Доказано, что для корректного проведения анализа состояния по расчетам с НДС следует применять счета авансов. Предприятиям пивной индустрии предложено использовать структурно-логическую модель аудита процедур формирования и регистрации налоговых накладных по НДС с учетом критериев блокировки налоговых накладных налоговыми органами.

Ключевые слова: налоговая система, бухгалтерский учет, аудит налогов, налог на добавленную стоимость, налоговая накладная, пивная отрасль.

Рис.: 3. **Табл.:** 1. **Библ.:** 10.

Зинкевич Анастасия Владимировна – аспирантка кафедры учета и контроля в сфере публичного управления, Тернопольский национальный экономический университет (ул. Львовская, 11, Тернополь, 46020, Украина)

E-mail: nastyazin1987@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-9483-596X>

UDC 657
JEL: H21; M42

Zinkevych A. V. Taxation of Enterprises in the Beer Industry: The Accounting-Methodical Aspect of the Formation of Tax Invoices with Value Added Tax

In the article the general and special conditions of taxation of enterprises in the beer industry are researched, their main advantages and disadvantages are highlighted. Considerable attention is paid to the practice and problems of taxation with value added tax of enterprises in the beer industry. The modern features of formation and registration of tax invoices are substantiated. The methodical aspects of improving the accounting of VAT at an enterprise in the beer industry are proposed. It is proved that for the correct analysis of the status of the calculation of VAT it is advisable to use advances accounts. Enterprises in the beer industry are suggested to use the structural and logical model of audit of procedures for the formation and registration of tax invoices with VAT, taking account of the criteria for blocking tax invoices by the tax authorities.

Keywords: tax system, accountance, tax audit, value added tax, tax invoice, beer industry.

Fig.: 3. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 10.

Zinkevych Anastasiia V. – Postgraduate Student of the Department of Accounting and Control in Public Administration, Ternopil National Economic University (11 Lvivska Str., 46020, Ukraine)

E-mail: nastyazin1987@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-9483-596X>

Сучасна компонента розвитку організаційно-методичного забезпечення аудиту розрахунків за податками та платежами на підприємствах пивної галузі потребує інноваційного підходу

до управління податковими та обліковими процесами. Аудит оподаткування носить оптимізаційний характер для підприємств галузі пивоваріння, від його якості залежить не тільки ймовірність неотримання